

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

Warszawa, dnia 14 marca 2017 r.

BADK/DPK-133-32769/17 JK
P9-04/17

Nr: 32769	Data wpływu petycji 1 lutego 2017 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 10 marca 2017 r.

POLICJA

TEMAT

**REHABILITACJA PRAWNA I POWRÓT DO SŁUŻBY
UNIEWINNIONEGO POLICJANTA**

WNOSZĄCY PETYCJĘ: petycja indywidualna

Zbigniew Królicki.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy o Policji, w zakresie umożliwienia rehabilitacji prawnej i powrotu do służby uniewinnionego policjanta.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJĘ:

Autor petycji, wnosi o zmianę przepisów ustawy o Policji dotyczących policjanta zwolnionego ze służby na podstawie art. 41 ust. 1 pkt 3 – przypadku wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby.

W opinii inicjatora petycji, jeżeli postępowanie karne wobec funkcjonariusza zostało zakończone prawomocnym wyrokiem uniewinniającym albo orzeczeniem o umorzeniu postępowania z powodu niepopelnienia przestępstwa albo przestępstwa skarbowego lub braku ustawowych znamion czynu zabronionego – zgodnie z art. 42 ust. 7 w proponowanym brzmieniu – uchylenie lub stwierdzenie nieważności decyzji o zwolnieniu ze służby w Policji z powodu jej wadliwości powinno stanowić podstawę przywrócenia do służby na stanowisko równorzędne, również w przypadku policjanta, któremu wymierzono karę dyscyplinarną wydalenia ze służby. Autor petycji oczekuje więc rozszerzenia katalogu osób wymienionych w art. 42 ust. 7 o osoby wskazane w art. 41 ust. 1 pkt 3. Uznaje, że proponowana zmiana „umożliwi rehabilitację prawną uniewinnionego policjanta”.

Ponadto autor petycji proponuje usunięcie w art. 135r ustępu 5 stanowiącego, że postępowania dyscyplinarnego nie wznawia się po upływie 5 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia. W opinii wnoszącego petycję, przepis ten jest niedostosowany do realiów pracy sądów w Polsce – w jego sprawie sąd prowadził postępowanie 12 lat. Twierdzi, że przepis uniemożliwiający wznowienie postępowania dyscyplinarnego na korzyść uniewinnionego funkcjonariusza po upływie 5 lat „narusza prawo niesłusznie uznanego winnym do ochrony reputacji i dobrego imienia”. Jest przeświadczony, że przywołane przepisy ustawy o Policji w obecnym brzmieniu naruszają art. 2 i art. 42 ust. 3 Konstytucji RP.

STAN PRAWNY:

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 2 stanowi, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Zgodnie z art. 42 odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto dopuścił się czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia – każdego uważa się za niewinnego, dopóki jego

wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu (ust. 3). Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd (art. 45 ust. 1). W oparciu o art. 77 każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej. Ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw.

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2016, poz. 1782 ze zm.) określa, że w Polsce utworzono Policję jako umundurowaną i uzbrojoną formację służącą społeczeństwu i przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego (art. 1). Służbę w Policji może pełnić obywatel polski o nieposzlakowanej opinii, który nie był skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, korzystający z pełni praw publicznych. Posiadający co najmniej średnie wykształcenie oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych, podległych szczególnej dyscyplinie służbowej, której gotów jest się podporządkować. Ma on dawać rękojmię zachowania tajemnicy zgodnie z wymogami ustawy o ochronie informacji niejawnych (art. 25). Stosunek służbowy policjanta powstaje w drodze mianowania na podstawie dobrowolnego zgłoszenia się do służby (art. 28 ust. 1).

Osobę przyjętą do służby w Policji mianuje się na okres 3 lat policjantem w służbie przygotowawczej. Po tym czasie policjant zostaje mianowany na stałe. W razie przerwy w wykonywaniu obowiązków służbowych trwającej dłużej niż 3 miesiące, przełożony może przedłużyć okres służby przygotowawczej (art. 29).

Do mianowania policjanta na stanowiska służbowe, przeniesienia oraz zwolnienia z tych stanowisk właściwi są komendanci odpowiednio: Komendy Głównej Policji (KGP), Centralnego Biura Śledczego Policji (CBŚP), wojewódzcy i powiatowi (miejscy) Policji oraz komendanci szkół policyjnych. Od decyzji tej policjantowi służy odwołanie do wyższego przełożonego, zaś od decyzji Komendanta KGP – do ministra spraw wewnętrznych.

Mianowanie lub powołanie na stanowisko służbowe jest uzależnione od posiadanego przez policjanta wykształcenia, uzyskania kwalifikacji zawodowych, a także stażu służby w Policji (art. 34). Policjant podlega okresowemu opiniowaniu służbowemu (art. 35 ust. 1); może zostać poddany procedurze określającej jego predyspozycje do służby na określonych stanowiskach lub w określonych komórkach organizacyjnych (art. 35a ust. 1).

Policjanta zawiesza się w czynnościach służbowych nie dłużej niż na 3 miesiące w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego. Można go również

zawiesić na ten okres, jeśli było to przestępstwo nieumyślne, ścigane z oskarżenia publicznego lub dyscyplinarne – jeżeli jest to celowe z uwagi na dobro postępowania lub dobro służby. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres zawieszenia w czynnościach służbowych można przedłużyć do czasu ukończenia postępowania karnego. Minister określa, w drodze rozporządzenia, tryb zawieszania policjanta w czynnościach służbowych (art. 39).

Policjanta zwalnia się ze służby (art. 41 ust. 1) m.in. w przypadkach:

- wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby (pkt 3 – dotyczy przedmiotu petycji);
- skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego;
- wymierzenia przez sąd prawomocnym orzeczeniem środka karnego w postaci zakazu wykonywania zawodu policjanta.

Policjanta można zwolnić ze służby (art. 41 ust. 2) m.in. w przypadkach:

- skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe inne niż umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego (pkt 2);
- gdy wymaga tego ważny interes służby (pkt 5);
- popełnienia czynu o znamionach przestępstwa albo przestępstwa skarbowego, jeżeli popełnienie czynu jest oczywiste i uniemożliwia jego pozostanie w służbie (pkt 8);
- upływu 12 miesięcy zawieszenia w czynnościach służbowych, jeżeli nie ustały przyczyny będące podstawą zawieszenia (pkt 9).

Uchylenie lub stwierdzenie nieważności decyzji o zwolnieniu ze służby w Policji z powodu jej wadliwości stanowi podstawę przywrócenia do służby na stanowisko równorzędne (art. 42 ust. 1). Jeżeli po przywróceniu do służby okaże się, że policjant nie może zostać do niej dopuszczony, gdyż po zwolnieniu zaistniały okoliczności powodujące niemożność jej pełnienia, stosunek służbowy ulega rozwiązaniu, gdy wymaga tego ważny interes służby, chyba, że zaistnieje inna podstawa zwolnienia. Policjantowi przywróconemu do służby przysługuje za okres pozostawania poza służbą świadczenie pieniężne równe uposażeniu na stanowisku zajmowanym przed zwolnieniem (nie więcej jednak niż za okres 6 miesięcy i nie mniej niż za 1 miesiąc). Okres, za który policjantowi przysługuje świadczenie pieniężne, wlicza się do okresu służby uwzględnianego przy ustalaniu określonych uprawnień. Okresu pozostawania poza służbą, za który policjant nie otrzymał świadczenia, nie uważa się za przerwę w służbie w zakresie uprawnień uzależnionych od nieprzerwanego jej biegu (art. 42 ust. 2–6). Zgodnie z art. 42 ust. 7, przepisy ust. 1–6 przytoczone powyżej stosuje się

odpowiednio do policjanta zwolnionego ze służby na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 8 i 9, jeżeli postępowanie karne zostało zakończone prawomocnym wyrokiem uniewinniającym albo orzeczeniem o umorzeniu postępowania z powodu niepopelnienia przestępstwa albo przestępstwa skarbowego lub braku ustawowych znamion czynu zabronionego. Autor petycji oczekuje takiej zmiany art. 42 ust. 7, by objęła ona również osoby, którym wymierzono karę dyscyplinarną wydalenia ze służby.

Zwolnienia ze służby, gdy wymaga tego ważny interes służby dokonuje właściwy komendant wojewódzki Policji albo Komendant CBŚP (art. 45). Pozostawienie w służbie policjanta skazanego prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe inne niż umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego wymaga zgody właściwego komendanta wojewódzkiego Policji. W pozostałych przypadkach, decyzje w sprawach, o których mowa w art. 37–41, podejmuje przełożony wymieniony w art. 32 ust. 1.

Policjant odpowiada dyscyplinarnie za popełnienie przewinienia polegającego na naruszeniu dyscypliny służbowej lub nieprzestrzeganiu zasad etyki zawodowej (art. 132). Naruszenie dyscypliny służbowej stanowi czyn policjanta polegający na zawinionym przekroczeniu uprawnień lub niewykonaniu obowiązków wynikających z przepisów prawa lub rozkazów i poleceń wydanych przez uprawnionych przełożonych. Gdy zachowanie policjanta stanowi zarówno czyn zabroniony jako przestępstwo i przewinienie dyscyplinarne – policjant ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną niezależnie od odpowiedzialności karnej (art. 132 ust. 4). Przepis ten, w przypadku czynów, które stanowią przewinienia dyscyplinarne i jednocześnie wypełniają znamiona przestępstwa, ustanawia odpowiedzialność dyscyplinarną policjanta odrębną od odpowiedzialności karnej. Przewinienie dyscyplinarne jest zawinione, gdy policjant chce je popełnić albo godzi się na jego popełnienie lub gdy popełnia je na skutek niezachowania ostrożności mimo, że możliwość taką mógł i powinien przewidzieć (art. 132a).

Karami dyscyplinarnymi są: nagana; zakaz opuszczania wyznaczonego miejsca przebywania; ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku; wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe; obniżenie stopnia; wydalenie ze służby (art. 134). Kara wydalenia ze służby oznacza zwolnienie ze służby w Policji (art. 134f).

Za popełnione przewinienie dyscyplinarne można wymierzyć tylko jedną karę dyscyplinarną (art. 134g). Policjanta, co do którego wydano postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, uważa się za obwinionego (art. 134i ust. 5).

W myśl art. 135h, czynności dowodowe w postępowaniu dyscyplinarnym powinny być zakończone w terminie od 1 do 2 miesięcy od dnia ich wszczęcia – Komendant Główny Policji, w drodze postanowienia, może przedłużyć ten termin. Przełożony dyscyplinarny może

zawiesić postępowanie dyscyplinarne z powodu zaistnienia długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej prowadzenie postępowania. Na postanowienie o zawieszeniu postępowania dyscyplinarnego przysługuje zażalenie w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia (ust. 3). Przełożony dyscyplinarne wydaje postanowienie o podjęciu zawieszono postępowania dyscyplinarnego po ustaniu przeszkody (ust. 4). Na podstawie oceny materiału dowodowego przełożony dyscyplinarne wydaje orzeczenie o uniewinnieniu, odstąpieniu od ukarania, ukaraniu, albo umorzeniu postępowania (art. 135j ust. 1).

Postępowanie dyscyplinarne jest dwuinstancyjne, od orzeczenia pierwszej instancji przysługuje obwinionemu odwołanie w terminie 7 dni od dnia doręczenia orzeczenia. Odwołanie składa się do wyższego przełożonego dyscyplinarnego za pośrednictwem przełożonego, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji (art. 135k). W postępowaniu odwoławczym rozpoznanie sprawy następuje na podstawie stanu faktycznego ustalonego w postępowaniu dyscyplinarnym (art. 135l ust. 1).

Wyższy przełożony dyscyplinarne w terminie 7 dni od dnia wniesienia odwołania może lub musi (w określonych przypadkach) powołać komisję do zbadania zaskarżonego orzeczenia (art. 135m ust. 1). Orzeczenie lub postanowienie staje się prawomocne z upływem terminu do wniesienia odwołania lub zażalenia (jeżeli go nie wniesiono) albo w dniu wydania orzeczenia lub postanowienia przez organ odwoławczy. Przełożony dyscyplinarne, po uprawomocnieniu się orzeczenia lub postanowienia, niezwłocznie wykonuje orzeczoną karę (art. 135o ust. 1). Zatarcie kary dyscyplinarnej oznacza uznanie kary za niebyłą – usuwa się orzeczenie o ukaraniu z akt osobowych policjanta (art. 135q ust. 1).

Postępowanie dyscyplinarne zakończone prawomocnym orzeczeniem wznawia się w przypadkach opisanych w art. 135r ust. 1 pkt 1–4 i ust. 2. Postępowania dyscyplinarnego nie wznawia się na niekorzyść ukaranego po ustaniu karalności przewinienia dyscyplinarnego (ust. 4). Postępowania dyscyplinarnego nie wznawia się po upływie 5 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia (art. 135r ust. 5).

Wniosek o wznowienie postępowania wnosi się do przełożonego dyscyplinarnego, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji, w terminie 30 dni od dnia, w którym obwiniony dowiedział się o okoliczności stanowiącej podstawę do wznowienia postępowania.

Od orzeczenia oraz postanowienia kończącego postępowanie dyscyplinarne policjantowi przysługuje prawo wniesienia skargi do sądu administracyjnego (art. 138).

PRACE LEGISLACYJNE:

Brak.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Sejm: Zbigniew Królicki 1 lutego 2017 r. złożył do Sejmu tożsamą petycję BKSP-145-183/17, 14 lutego br. skierowano ją do Komisji do Spraw Petycji.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 14 czerwca 2016 r. (sygn. akt SK 18/14), dotyczącym dyscyplinarnego wydalenia policjanta ze służby orzekł, że „art. 135r ust. 5 ustawy z 6 kwietnia 1990 r. o Policji w zakresie, w jakim uniemożliwia wznowienie postępowania dyscyplinarnego, zakończonego orzeczeniem o uznaniu funkcjonariusza Policji winnym popełnienia przewinienia dyscyplinarnego wypełniającego jednocześnie znamiona przestępstwa i wymierzającego karę dyscyplinarną wydalenia ze służby, po upływie 5 lat od uprawomocnienia się tego orzeczenia, nawet w sytuacji, gdy został on następnie w postępowaniu karnym dotyczącym tego samego czynu prawomocnie uniewinniony, jest zgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 w związku z art. 77 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3, art. 60 w związku z art. 31 ust. 3 oraz z art. 77 ust. 1 Konstytucji”.

Trybunał, związany zakresem zaskarżenia, nie mógł zbadać zgodności z Konstytucją RP całej treści art. 135r ust. 5. Przeanalizował jednak przepisy ustawy o Policji i dostrzegł, że „w praktyce może dochodzić do zacierania się różnic między przedmiotem postępowania dyscyplinarnego a przedmiotem postępowania karnego. (...) Aby uniknąć tego rodzaju zbiegu i rozstrzygnąć wątpliwości, które mogą pojawić się w praktyce, prawodawca powinien rozważyć bardziej szczegółowe uregulowanie relacji między postępowaniem dyscyplinarnym i karnym w takiej szczególnej sytuacji, ewentualnie tego rodzaju zbieg wyraźnie wykluczyć. Chodzi o jak najefektywniejsze zabezpieczenie praw i wolności osoby, której zarzuca się popełnienie przewinienia dyscyplinarnego jedynie na podstawie przypuszczenia, iż popełniła przestępstwo lub wykroczenie”. Trybunał stwierdził, że „z uwagi na złożony charakter odpowiedzialności dyscyplinarnej, sprawy dyscyplinarne mogą mieć charakter spraw cywilnych, administracyjnych czy wreszcie karnych”. Dlatego „prawodawca powinien rozważyć, czy jeśli kara dyscyplinarna stanowi substytut kary kryminalnej lub środka karnego, nie byłoby pożądane wprowadzenie zbliżonej do przyjętej w postępowaniu karnym konstrukcji wznowienia postępowania, ograniczonego terminowo tylko w przypadku wznowienia postępowania na niekorzyść oskarżonego”.

Interpelacja poselska nr 8858 z 20 grudnia 2016 r. do ministra spraw wewnętrznych i administracji w sprawie wprowadzenia zmian w ustawie o Policji i stworzenia możliwości zawieszenia postępowania dyscyplinarnego do czasu rozstrzygnięcia sprawy przez sąd.

Poseł podniósł, że w obecnym stanie prawnym, w związku z treścią art. 135r ust. 5 ustawy o Policji, policjant zwolniony ze służby na podstawie przewinienia dyscyplinarnego

wyczerpującego znamiona przestępstwa, nawet po wydaniu wyroku uniewinniającego w postępowaniu karnym, nie może być przywrócony do służby po upływie 5 lat, a postępowania przed sądem często trwają dłużej niż 5 lat. Omawiany przepis został uznany za zgodny z Konstytucją RP w wyroku Trybunału z 14 czerwca 2016 r. (sygn. akt: SK 18/14). Jednak Trybunał zasugerował, iż zasadna byłoby taka zmiana przepisów przez ustawodawcę, by umożliwić zawieszenie postępowania dyscyplinarnego do czasu zakończenia postępowania karnego. Skutkowałoby to przywróceniem do służby policjanta, wobec którego wydano wyrok uniewinniający. Poseł m.in. pytał, czy istnieje możliwość takiej zmiany ustawy o Policji?

Ministerstwo w odpowiedzi z 2 lutego 2017 r. poinformowało, że odpowiedzialność dyscyplinarna policjantów ma charakter niezależny od odpowiedzialności karnej – wiąże się z pełnieniem służby, jej źródłem jest zawinione popełnienie przez funkcjonariusza przewinienia dyscyplinarnego (art. 132 ust. 1–3 ustawy o Policji). Natomiast podstawą odpowiedzialności karnej jest w oparciu o ustawę Kodeks karny (art. 1 § 1) wyłącznie zawinione popełnienie czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia. Tak więc odpowiedzialność karna i dyscyplinarna są odrębne.

Ministerstwo przypomina, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 2 września 2008 r. sygn. akt K 35/06 zauważył, iż ten sam czyn może stanowić tylko jedno przestępstwo. Natomiast ten sam czyn może być zarówno przestępstwem, jak i przewinieniem dyscyplinarnym – ustawodawca dopuszcza równoległą odpowiedzialność funkcjonariusza w obu przypadkach. Ukaranie policjanta prawomocnym wyrokiem przez sąd nie stanowi przeszkody do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego i odwrotnie. Bliskość odpowiedzialności karnej i dyscyplinarnej nie oznacza jednak ich tożsamości. Postępowanie dyscyplinarne skutkuje inną odpowiedzialnością niż ta, która wynika z ukarania policjanta prawomocnym wyrokiem sądu karnego. Każda z tych odpowiedzialności musi zostać wykazana przez inny organ, w innym trybie i za pomocą środków dowodowych uzyskanych w odrębnym postępowaniu.

Obecne przepisy przewidują możliwość zawieszenia postępowania dyscyplinarnego prowadzonego przeciwko policjantowi do czasu rozstrzygnięcia postępowania karnego (art. 135h ust. 3). Odrębność odpowiedzialności dyscyplinarnej i karnej policjanta oznacza jednak, iż organy dyscyplinarne nie są związane rozstrzygnięciem wydanym w postępowaniu karnym, w tym – postanowieniem o umorzeniu śledztwa (dochodzenia) oraz wyrokami sądów. Zatem nawet wyrok sądu, uniewinniający byłego policjanta od popełnienia danego czynu, zarówno będącego przewinieniem dyscyplinarnym, jak i wypełniającego znamiona przestępstwa, nie powoduje automatycznie możliwości powrotu policjanta do służby.

Uwzględnienie wyniku postępowania karnego możliwe jest tylko do czasu zakończenia postępowania dyscyplinarnego, po jego zakończeniu – wyłącznie w drodze wznowienia postępowania, które następuje w przypadkach wymienionych w art. 135r ust. 1 ustawy o Policji. Wznowienie postępowania jest limitowane czasowo do 5 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego (art. 135r ust. 5). Jeżeli umorzenie postępowania karnego lub uniewinnienie nastąpiło po upływie tego terminu – na gruncie obowiązujących przepisów wznowienie postępowania dyscyplinarnego nie jest możliwe. W takiej sytuacji, jeżeli podstawą zwolnienia policjanta ze służby było orzeczenie wymierzające karę dyscyplinarną wydalenia ze służby, brak jest podstaw do przywrócenia policjanta do służby. Pozostaje jedynie droga ponownego przyjęcia do służby, co wymaga przejścia postępowania kwalifikacyjnego. Ministerstwo informuje, że „w świetle przepisów art. 135q ustawy o Policji – kara wydalenia ze służby w Policji nie podlega zatarciu”.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z 27 września 2016 r. (sygn. akt II SA/Wa 614/16) orzekł, że art. 41 ust. 1 pkt 3 ustawy o Policji jednoznacznie wskazuje, że właściwy organ Policji ma obowiązek zwolnienia policjanta ze służby, jeżeli wobec niego została orzeczona kara dyscyplinarna wydalenia ze służby i orzeczenie to ma walor decyzji prawomocnej. W związku z tym „właściwy organ Policji jest związany takim orzeczeniem dyscyplinarnym i nie może go nie wykonać”.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w wyroku z 6 grudnia 2016 r. (sygn. akt IV SA/Gl 409/16) stwierdził, że „dla skutecznego prawnie skorzystania przez uniewinnionego funkcjonariusza z uprawnienia przywrócenia go do służby konieczne jest łącznie wypełnienie przesłanek określonych w art. 42 ust. 2 ustawy o Policji, czyli dokonania przez funkcjonariusza zgłoszenia gotowości do podjęcia służby, przy czym zgłoszenie to musi nastąpić w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku uniewinniającego”. Zakreślony w omawianym przepisie termin rozpoczyna bieg od daty uprawomocnienia się wyroku reaktywującego stosunek służbowy, a uniewinniony policjant może wyrazić gotowość powrotu do służby na piśmie lub ustnie. „Zgłoszenie gotowości do służby przez zwolnionego policjanta winno być dokonane w siedmiodniowym terminie zawitym, biorącym początek swojego biegu od dnia przywrócenia do służby”.

W uzasadnieniu sąd stwierdził, że zgodnie z art. 1 § 1 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. Prawo o ustroju sądów administracyjnych, sąd sprawuje w zakresie swojej właściwości kontrolę działalności administracji publicznej, przy czym § 2 przepisu stanowi, iż kontrola ta sprawowana jest pod względem zgodności z prawem, jeżeli ustawy nie stanowią inaczej. „Sąd nie jest władny oceniać takich okoliczności jak pokrzywdzenie strony decyzją, czy decyzja

wiąże się z negatywnymi skutkami dla strony, czy narusza zasady współżycia społecznego. Sąd związany jest normą prawną odzwierciedlającą wolę ustawodawcy, wyrażoną w treści odpowiedniego przepisu prawa. Przy tym z mocy art. 134 § 1 cytowanej ustawy tejże kontroli legalności dokonuje także z urzędu, nie będąc związany zarzutami i wnioskami skargi oraz powołaną podstawą prawną”.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z 16 maja 2012 r. (sygn. akt II SA/Wa 506/12) uznał: „Termin określony w art. 135r. ust. 5 ustawy z 1990 r. o Policji jest terminem materialnoprawnym, gdyż z jego upływem następuje wygaśnięcie kompetencji organu do wznowienia postępowania dyscyplinarnego. Termin ten biegnie niezależnie od terminu do złożenia wniosku o wznowienie postępowania dyscyplinarnego przewidzianego w ust. 7 tego przepisu, a nadto odnosi się do wszystkich podstaw wznowieniowych wymienionych przez ustawodawcę”.

W uzasadnieniu prawnym sąd przyjął do wiadomości, że skarżący, któremu wymierzono karę dyscyplinarną wydalenia ze służby dopiero po 10 latach i 6 miesiącach został uniewinniony ze wszystkich zarzutów i w związku z tym wystąpił o wznowienie postępowania dyscyplinarnego. Jednak, ze względu na art. 135r ust. 5 ustawy o Policji, wygasła kompetencja organu do wznowienia postępowania. Skarżący jest zdania, że przepisy, które dotyczą opisanej sprawy są niekonstytucyjne.

Sąd stwierdził, że „wprowadzenie cezury czasowej jest wyrazem dążenia do zapewnienia stabilności stosunków prawnych ukształtowanych decyzją administracyjną, ich nienaruszalności, gdy przetrwały już pewien czas. Jest zatem wyrazem kompromisu pomiędzy zasadą praworządności a zasadą trwałości decyzji administracyjnej (art. 16 k.p.a.), na rzecz zasady trwałości decyzji administracyjnej (B. Adamiak (w:) B. Adamiak, J. Borkowski, k.p.a. Komentarz. Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2004, str. 650)”. Sąd uznał za uzasadnione określenie ram czasowych, gdyż „upływ czasu powodować może niemożliwość osiągnięcia celu, jakiemu ma służyć instytucja wznowienia postępowania ze względu np. na trudności dowodowe, wykonanie decyzji i nieodwracalność skutków prawnych, jakie wywołała”. Sąd zwraca jednak uwagę, że w poszczególnych ustawach pragmatycznych ograniczenia czasowe w możliwości wznowienia postępowania dyscyplinarnego zostały różnie uregulowane – od ich braku dla funkcjonariuszy BOR do 10 lat dla funkcjonariuszy Straży Granicznej.

Aneta Michalek, w komentarzu z 1 lutego 2015 r. do art. 135r ustawy o Policji podkreśla, iż „unormowania ustawy o Policji są zbliżone, ale nieidentyczne z zawartymi w kodeksie postępowania administracyjnego (k.p.a.). Inne są przesłanki wznowieniowe, ale przede wszystkim inny jest charakter obu instytucji. Prawomocne orzeczenia dyscyplinarne

mogą być w stosunku do policjanta wzruszone wyłącznie w trybie wznowienia postępowania, podczas gdy na gruncie k.p.a. ostateczne decyzje można wyeliminować z obrotu prawnego w różnych trybach określonych w rozdziale 12 i 13 tego kodeksu”. Ponadto autorka przypomina, że odpowiedzialność dyscyplinarna nie jest odpowiedzialnością karną i dlatego w jej ramach nie obowiązuje wymagana w prawie karnym zasada precyzyjnego określenia przewinienia dyscyplinarnego. „Nawet niewłaściwa bądź niepełna kwalifikacja prawna przypisanego obwinionemu przewinienia nie dyskwalifikuje wydanego w danej sprawie orzeczenia dyscyplinarnego, gdyż – inaczej niż w prawie karnym – naruszenie w postępowaniu dyscyplinarnym prawa materialnego wymaga uwzględnienia tylko o tyle, o ile naruszenie to wywarło wpływ na wynik sprawy”.

INFORMACJE DODATKOWE:

Terminy stanowcze to terminy, których niedotrzymanie wywołuje określone skutki prawne – wyróżnia się terminy materialnoprawne, zawite oraz prekluzyjne.

Terminy materialnoprawne – terminy, na których bieg organ procesowy nie ma wpływu, np. termin przedawnienia (w prawie karnym i cywilnym).

Termin zawity – niepodjęcie określonej czynności w terminie zawitym, powoduje ostateczne wygaśnięcie przysługującego podmiotowi prawa do tej czynności.

OPRACOWAŁA

Jolanta Krynicka

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz